

[Finansministeren.]

100 mill. kr. Til næste år vil udbetalingerne blive noget mindre, idet der nu er disponeret over hovedparten af beløbene.

I byggestøttelån ventes udbetalt ca. 450 mill. kr. i 1953—54 og et lignende beløb til næste år. Disse udbetalinger svarer til tilfald, som er givet for 1—2 år siden, og derfor vil de også for 1954—55 være ret upåvirkede af, hvad der måtte ske med byggestøttelovgivningen, når den udløber med dette års udgang. Som følge af disse betydelige finansieringsforpligtelser har statsgælden været voksende de sidste år, ligesom man må regne med, at den vil vokse fremover.

Til nærmere belysning heraf skal jeg give tinget en redegørelse for statsgældens samlede størrelse og sammensætning og for stillingen på dette område sammenlignet med forholdene før krigen og de foregående år.

Den udenlandske statsgæld udgjorde før krigen, i 1939, ca. 860 mill. kr. I de første krigsår blev der ydet afdrag på gælden, men fra 1941 hørte afdragsydelse stort set op. Ved krigens afslutning udgjorde gælden ca. 710 mill. kr. Fra da af og frem til slutningen af 1949 øgedes den udenlandske statsgæld, bl. a. fordi Danmark med henblik på genopbygningen optog forskellige lån og kreditter og som følge af devalueringen. Ved udgangen af 1949 udgjorde den udenlandske statsgæld ca. 1 700 mill. kr. Lægges hertil det beløb på ca. 500 mill. kr., vi ved oprettelsen af den europæiske betalingsunion skyldte andre lande, og som blev konsolideret, kommer vi op på en samlet udenlandsk gæld på 2 150 mill. kr. Beløbene blev først overført til statsgælden i marts 1951, men landet havde pådraget sig gælden på et tidligere tidspunkt, navnlig i 1946 og 1947.

Fra begyndelsen af 1950 standsede optagelsen af udenlandske lån stort set, og Danmark genoptog de normale, årlige afdrag på dollargælden og har efterhånden også påbegyndt en afvikling af de forfaldne, men ikke effektuerede afdrag. Fra udgangen af 1949 til i dag er der ialt afdraget næsten 550 mill. kr. på den udenlandske statsgæld, hvorved den er nedbragt til 1 625 mill. kr.

Ved de sidste års ekstraordinære afdrag på dollarlånene er Danmark godt på vej mod

en normalisering af gældsforholdet overfor USA. Medens de forfaldne, ikke-effektuerede afdrag på dollargælden i 1949 udgjorde ca. 33 mill. dollars, er de nu reduceret til under 8 mill. dollars.

Selvom den udenlandske statsgæld — målt i kroner og øre — i dag er ca. dobbelt så stor som før krigen, er den reelle byrde ved gælden nu mindre end i 1939, hvis vi betragter hele den udenlandske statsgæld under eet. Da valutaintjeningen gennem eksport er grundlaget for betaling af renter og afdrag, vil det være rimeligt at sammenligne den udenlandske statsgæld med værdien af den årlige eksport. I 1939 svarede den samlede udenlandske statsgæld til 6—7 måneders eksport. I 1950 var den af samme størrelse som værdien af 5—6 måneders eksport, og i dag svarer den til eksporten i ca. 3 måneder.

En sammenligning af den samlede udenlandske statsgæld med den totale eksport giver dog nok et for lyst billede af den nuværende situation. Godt halvdelen af den udenlandske statsgæld er optaget i dollars. Før krigen rejste dette ikke særlige problemer, da importindtægter i sterling kunne konverteres til dollars og anvendes til betaling af renter og afdrag. Indtil videre står denne mulighed ikke åben. Betalingen må ske med direkte indtjente dollars. Efter de i oktober måned i år besluttede afdrag er den samlede dollargæld 111 mill. dollars, hvilket omtrent svarer til et års dollarindtjening ved eksport og skibsfart. På samme tidspunkt havde andre offentlige institutioner en dollargæld på 16½ mill. dollars, hvoraf 14½ mill. dollars var forfaldet.

Udviklingen i den indenlandske statsgæld siden 1939 blev som bekendt navnlig præget af den tvungne finansiering af besættelsesudgifterne. Medens den samlede indenlandske statsgæld i 1939 var mindre end 800 mill. kr., var den i begyndelsen af 1946 vokset til nærværd 9 milliarder eller 10 gange så meget. Mere end halvdelen heraf var statens gæld til nationalbanken, medens obligationsgælden udgjorde godt 3 milliarder kroner.

Siden 1946 er den indenlandske statsgæld blevet nedbragt betydeligt, først og fremmest som følge af Marshallhjælpen, hvis modbeløb i kroner for hovedpartens vedkommende er anvendt til nedbringelse